

## PODSUMOWANIE ROCZNEJ PRACY

# Malujemy OBRAZ DRUŻYNY

PHM. ALEKSANDRA JONIEC

Druhno drużynowa!  
Druhu drużynowy!

We wrześniu razem z przybocznymi (w gromadzie zuchowej) lub z radą drużyny (w drużynie harcerskiej) zastanawialiście się, co chcecie osiągnąć w tym roku harcerskim. Określiście słabe i mocne strony drużyny, a następnie sformułowaliście cele i wyznaczyliście zadania, które miały pomóc w osiągnięciu tych celów i poprawić funkcjonowanie drużyny. Tak powstał plan pracy gromady czy drużyny, który realizowaliście przez kilka miesięcy.

Teraz, gdy zbliżają się wakacje, nadchodzi czas, aby zobaczyć, czy zaplanowane cele zostały osiągnięte, namalować obraz drużyny i przeanalizować go – jaki ma nastrój, jakie barwy i odcienie...

## Po co to robić?

Na to pytanie jest kilka odpowiedzi:

- po to, aby wiedzieć, jakie są mocne strony drużyny,
- aby wiedzieć, nad czym drużyna powinna pracować,
- aby przez planowanie, realizację i ocenę zadań uczyć siebie i członków drużyny odpowiedzialności,
- aby stale ulepszać pracę drużyny.

A po co ulepszać pracę drużyny? Chyba każdy drużynowy zna odpowiedź...

Żeby móc cokolwiek oceniać, powinniście wiedzieć, co oceniać, kogo oceniać i jak oceniać.

## Co oceniać?

Cały rok pracy drużyny. Bardzo pomocny będzie wam plan pracy napisany na początku roku harcerskiego. Oceniecie program, jaki zrealizowała drużyna czy gromada, zadania, jakie wykonała, pracę poszczególnych zastępów, stopnie i sprawności, jakie zostały zdobyte przez zuchy czy harcerzy. Ocena jest związana z podsumowaniem wszystkich podjętych działań. Działania, które służą rozwojowi

wi członków drużyny, gromady, działań, które służą wychowaniu.

## Kogo oceniać?

Żeby wiedzieć, dlaczego jedno zadanie zostało wykonane, a inne nie, trzeba wiedzieć, kto był za nie odpowiedzialny.

W gromadzie zuchowej za wykonanie zadań odpowiada drużynowy i przyboczni, w drużynie harcerskiej – drużynowy, przyboczni, zastępowi i funkcyjni, czyli rada drużyny, w drużynie starszoharcerskiej i wędrowniczej – drużynowy, rada drużyny, a także poszczególni członkowie drużyny.

Podsumowując roczną działalność należy więc zastanowić się nad pracą tych osób. Zastanowić się w dwojaki sposób: jak dana osoba wywiązywała się ze swoich obowiązków, ale także jak działała rada drużyny jako zespół. Każdy z nich z osobna i wszyscy razem – jako zespół kierowniczy – mieli przecież decydujący wpływ na jakość pracy drużyny.

## Kto ocenia?

Oprócz drużynowego i przybocznych w gromadach zuchowych i drużynach harcerskich pracę powinni też ocenić ich członkowie.

Oczywiście zuchy, harcerki i harcerze nie będą bezpośrednio oceniać realizacji celów. Dla nich drużyna pracowała dobrze, jeśli „było fajnie”, zbiórki były ciekawe, nauczyli się czegoś nowego i pożytecznego. Ale wszyscy członkowie drużyny czy gromady powinni zdawać sobie sprawę z tego, co udało się zrobić wspólnie w ciągu tego roku – jakie były zbiórki, gdzie drużyna wyjeżdżała, w jakich imprezach brała udział, czy może odniosła jakiś sukces.

## W jaki sposób?

Powinieneś przygotować zbiórkę rady drużyny, na której dokładnie przeanalizujecie napisany na początku roku harcerskiego plan pracy pod kątem założonych celów.

Oprócz tabeli (o której poniżej) proponuję, abyście odpowiedzieli sobie na pytania

związane z całoroczną pracą drużyny, gromady. Są to pytania pomocnicze, możecie je rozwinąć lub uzupełnić. Po udzieleniu odpowiedzi na każde pytanie, zastanówcie się, czy taki stan jest zadowalający. Na przykład: byliście na dwóch biwakach – zastanówcie się czy to wystarczy, czy przebiegły one tak, jak zaplanowaliście i czy założone cele udało się osiągnąć; braliście udział w jednej imprezie hufcowej – zastanówcie się, czy dobrze dokonaliście wyboru, a może warto było włączyć się w inne przedsięwzięcia – rajd hufca, festiwal czy „Zimę w mieście”...

## PRZYKŁADOWE PYTANIA

- Ile zbiórek było w tym roku harcerskim?
- Jaki jest stan gromady/drużyny, ilu nowych członków przybyło, ilu odeszło?
- Ile osób zdobyło kolejne stopnie?
- Jak wyglądało zdobywanie sprawności?
- Ile było biwaków?
- Jaki był udział drużyny w imprezach hufcowych, chorągwiowych, ogólnopolskich?
- Jak podsumowaliście zadania zespołowe?
- Ilu jest zastępowych?
- Czy ktoś z drużyny brał udział w kursach, zdobył uprawnienia?
- Czy ktoś uzyskał patent zastępowego, przybocznego?

Każdy członek rady drużyny może też wypisać na kartce, co mu się podobało, a co nie – w pracy całej drużyny, a także w pracy rady. Następnie odczytujecie wszystkie uwagi, dyskutujecie nad tymi przemyśleniami, a wnioski zapisujecie na tablicy.

Aby budować poczucie ciągłego doskonalenia pracy drużyny, warto dać członkom drużyny możliwość wyrażenia swoich emocji. Może służyć temu technika niedokończonych zdań. Takie zdanie może kończyć zbiórkę rady drużyny, a także zbiórkę całej drużyny.

## PRZYKŁADOWE ZDANIA

- W tym roku najbardziej podobało mi się...
- Za swój sukces w tym roku harcerskim uważam...
- Uważam, że nasza drużyna...
- Jestem zadowolony, bo...
- W naszej drużynie podoba mi się...

Rada drużyny powinna przeanalizować zarówno plusy, jak i minusy całorocznej pracy. Zaproponuj burzę mózgów oraz odwróconą burzę mózgów. Obie techniki pozwalają na spontaniczne wypowiadanie myśli, bez ich oceniania.

Możesz zacząć od odwróconej burzy mózgów, czyli wypowiadania opinii krytycznych na temat pracy drużyny. Skłonią do tego pytania: co było złe? co mi się nie podobało? Wszystkie pomysły, opinie zapisujecie na tablicy lub arkuszu papieru. Posłużą one później do zastanowienia się nad ulepszeniem pracy drużyny w przyszłości.

Następnie przeprowadź burzę mózgów „co było dobre i co się podobało”. Opinie także zapiszcie i przeanalizujcie.

Na zbiórce rady drużyny powinniście zastanowić się, czy założone na początku roku harcerskiego cele zostały osiągnięte. A skąd macie wiedzieć, czy zostały osiągnięte? Zajrzyjcie do planu pracy drużyny. Jakie sformułowaliście cele i jakie zadania z tych celów wynikały? Które zadania zostały zrealizowane, a które nie? Jakie są przyczyny niezrealizowania zadań?

W dokonaniu analizy może wam pomóc tabelka podobna do tej, którą zamieściliśmy w „Czuwaj” na początku roku harcerskiego i w której rozpisane były przykładowe cele i zadania drużyny do zrealizowania w ciągu roku harcerskiego. Jej sporządzenie ułatwi wam odpowiedź na pytanie, czy cele, które postawiliście przed drużyną lub gromadą, zostały osiągnięte. Wskaźnikami będą wykonane zadania. Może co prawda się zdarzyć, że zadanie zostało wykonane, a cel nie został osiągnięty, bo na przykład wymaga to pracy dłuższej niż rok, albo odwrotnie – jakieś zadanie nie zostało wykonane, a mimo to cel został osiągnięty, bo zauważasz zmianę w postawie harcerzy albo lepsze działanie drużyny.

Obok znajduje się przykładowa tabela. W pierwszej kolumnie wpiszcie cele, które sformułowaliście na początku roku, w drugiej zadania, w trzeciej ocenie, czy zadanie zostało zrealizowane, wpisując tak lub nie. Jeżeli zadanie nie zostało zrealizowane, postarajcie się znaleźć przyczynę, dlaczego tak się stało. Na podstawie analizy zadań oceńcie, czy waszym zadaniem cel został osiągnięty czy nie, a także zapiszcie, co na to wskazuje. Głównymi wskaźnikami będą postawy harcerzy oraz funkcjonowanie drużyny.

Po dokonaniu takiej analizy macie już wskazówki do zaplanowania pracy na przyszły rok.

## Sumująca zbiórka drużyny

Na zbiórce rady drużyny powinniście przygotować też sumującą zbiórkę drużyny. Wy już wiecie, jakie są sukcesy drużyny, wiecie, nad czym będziecie pracować w następnym roku. Taką świadomość powinni mieć także członkowie drużyny. To ważne, jak oni oceniają pracę drużyny, jak się w niej czują i czy przeżywają jej sukcesy, bo przecież to oni ją tworzą.

Zbiórka podsumowująca może mieć formę zabawy, kwizu, gry terenowej, kabaretu. Harcerze starsi, wędrownicy mogą zrobić refleksyjny kominek, kuźnicę. Na zbiórce powinno być podkreślone, co zostało osiągnięte, jakie zadania wspólnie wykonaliście oraz to, co zamierzacie zrobić w następnym roku.

Wykorzystałam artykuł hm. Anny Poraj i pfm. Pawła Smardza „Ubarwiamy nasze plany”, z „Czuwaj” z września 2002 r.



Czy cel został osiągnięty?  
Co o tym świadczy?

GC

Jaki był cel?	Zadania wynikające z założonego celu	Czy zrealizowaliśmy zadania?	Przyczyna niezrealizowania zadania	Czy cel został osiągnięty – co o tym świadczy?
Wypracować obowiązkowość wśród członków drużyny	Zorganizujemy świeczkowisko na temat harcerskiej odpowiedzialności na kartach historii – zadanie dla zastępów	TAK	---	NIE – nie płacone są składki, harcerze nie dotrzymują słowa
	Zorganizujemy zwiad zastępów na temat obowiązków wynikających z członkostwa w różnych stowarzyszeniach. Wyniki zwiadu przedstawimy w formie artykułu do gazetki hufcowej	Zwiad – TAK Artykuł – NIE	Nie ustaliliśmy, kto jest odpowiedzialny za artykuł, potem zapomnieliśmy	
	W ramach każdej otwieranej próby na stopień czy sprawność będziemy podkreślać zadania związane z odpowiedzialnością	TAK	---	
	Składki będziemy zbierać co 2 miesiące	NIE	Zastępowi nie przypominali o składkach swoim harcerzom	
Poznamy znaczenie świąt narodowych	Wyberzemy się do kina na film historyczny, przeprowadzimy dyskusję na jego temat	TAK	---	TAK – harcerze chętnie uczestniczą w świątach narodowych
	Przygotujemy flagi narodowe – będziemy je wywieszać w dni świąt narodowych i harcerskich	TAK	---	
	Zorganizujemy kwiz historyczny dla drużyn szczechu	NIE	Drużyny nie przyszły na kwiz, – były źle poinformowane	
Będziemy aktywnie uczestniczyć w życiu hufca i chorągwi	Zorganizujemy „skrzynkę kontaktową”, wyznaczmy osoby utrzymujące ścisły kontakt z namiestnictwem i komendą hufca	TAK	---	TAK – drużyna bierze udział w imprezach hufca i chorągwi
	Zaproponujemy namiestnictwu i zorganizujemy imprezę całego namiestnictwa na terenie naszej wsi	TAK	---	
	Napišemy artykuł o działalności drużyny do prasy w celu znalezienia sponsora udziału w mistrzostwach sportowych hufca	Artykuł – TAK Sponsor – NIE	Nie znalazł się sponsor – przyczyna od nas niezależna	